

GRONINGEN.

Den 18. April 1852 was het voor de Evang. Luth. Gemeente alhier een ware vreugdedag. Het oude Orgel in de Kerk dier gezindte, in den laatsten tijd verbeterd en door een nieuw rugpositief met 9 stemmen zeer vergroot, werd toen door Mr. S. W. Trip voor het eerst in zijn geheel voor eene talrijke schare ten gehoor gebracht, en leverde een waar bewijs op, dat de kundige Orgelmakers H. E. Freytag en Zoon, van Groningen, aan wien de reparatie en vergrooting waren opgedragen, regt in staat zijn, om den roem hunner voorvaderen ook nog in onzen tijd te handhaven en staande te houden. Dit blijkt onder anderen ook uit het gunstige Certificaat, hetwelk door HH. Examinatoren voor het werk is afgegeven en waarvan de slotsom is: *dat gemelde Orgelmakers hunne taak allezins lofwaardig voltooid en daarbij bewijzen gegeven hebben, dat zij hun werk in alle deelen verstaan en daarom aanbeveling verdienen.*

Wij spraken boven van den roem hunner voorvaderen. Zeiden wij te veel, toen we ons zoo uitdrukten? Gewis neen. Hun stam toch is eene reeks van Orgelmakers, wier werken door geheel Nederland verspreid zijn en van de bekwaamheden hunner makers getuigen. Ziehier de opvolging van dat geslacht: 1. Arp. Schnitger, overl. in 1718; 2. Joh. Georg en Frans Caspar Schnitger, de laatste overl. in 1730; 3. A. A. Hinsch, overl. in 1785; 4. F. C. Schnitger, overl. in 1799; 5. H. H. Freytag, overl. in 1811; 6. H. E. Freytag en Zoon.

Wij zijn in de gelegenheid geweest, om de nog aanwezige schriftelijke bewijzen der soliditeit van de meeste werken dier overledene meesters te kunnen inzien en zijn tot de overtuiging gekomen, dat zij allen beroemde mannen waren. Daarom verwekt het in ons eene blijde gewaarwording, dat de Orgelmakers, die het onderwerp van dit verslag uitmaken, ook op eene loffelijke wijze getoond hebben, waardige afstammelingen dier overledenen te zijn.

Het Orgel, waarvan wij spreken, heeft thans de volgende dispositie:

RUGPOSITIEF, (geheel nieuw).	MANUAAL.
1. Prestant 8 vt.	1. Prestant 4 vt.
2. Bourdon 16 "	2. Holpijp 8 "
3. Prestant 16 " disc.	3. Openfluit 8 " (nieuw).
4. Holpijp 8 "	4. Siffluit 4 " disc.
5. Openfluit 8 " disc.	5. Nasat 3 "
6. Octaaf 4 "	6. Octaaf 2 "
7. Octaaf 2 "	7. Quint 1½ "
8. Mixtuur 4 st. (uit 2 vt.)	8. Mixtuur 3 sterk.
9. Trompet 8 vt.	9. Voxhumana 8 vt.

BORSTWERK.	PEDAAL.
1. Gedekt 8 vt.	1. Prestant 8 vt.
2. Blokfluit 4 "	2. Bourdon 16 "
3. Viola di Gamba 8 " disc. (nieuw).	3. Octaaf 4 "
4. Octaaf 2 "	4. Bazuin 16 "
5. Woudfluit 2 "	5. Trompet 8 "
6. Flageolet 1 " (nieuw).	6. Cornet 2 "
7. Kromhoorn 8 "	

Ten slotte nog iets omtrent de geschiedenis van dit Orgel. Door Hess wordt verkeerdelijk opgegeven, dat de oorspronkelijke maker van hetzelfde Radeker was geweest. Dit is zoo niet. Schrijver dezes heeft in de nagelatene, Duitse handschriften van Arp. Schnitger een artikel gevonden, waarvan de vertaling deze is:

« Anno 1699. In dit jaar heb ik ook een klein werk, waarin een' Prestant 4 vt., met één klavier en een dub-

bele balg in de Luthersche Kerk te Groningen gemaakt en het daaraan ten geschenke gegeven. De Kerk heeft mij eindelijk 100 Rth. gegeven, waarvoor ik nog een sterk borstwerk en 3 balgen aan het werk gemaakt heb:”

Radeker, die een knecht van Arp. Schnitger was, heeft, naar men gist, er naderhand een vrij pedaal aan gebracht. In 1726 is het werk geheel nagezien door Frans Caspar Schnitger. In 1782 werd het schoon gemaakt en verbeterd door A. A. Hinsch. In 1812 is het schoon gemaakt door een' knecht van de Wed. H. H. Freytag. In 1819 op nieuw schoon gemaakt wordende, zijn er tevens nieuwe, grootere kanalen aangebracht, terwijl in 1838 de oude handklavieren door nieuwe werden vervangen. De reparatiën dezer beide jaren geschiedden door H. E. Freytag, die nu in 1852, met zijnen zoon, het Orgel in den tegenwoordigen staat heeft gebracht.